

# ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

## 19.03.2025 г.

### *Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите*

#### БНТ

##### **✓ Образователната система и съвременните потребности на икономиката – анализ на Васил Велев**

Матурата по математика е важна за прием в икономически специалности. Сега отиват там, защото се учи по-лесно, излизат неподготвени, не могат да боравят с бази данни. Иконометрията им се губи и ги прави неприложими на практика в икономиката и в администрацията. Това каза в „Денят започва“ **Васил Велев, председател на УС на Асоциация на индустриалния капитал в България (АИКБ)** .

По думите на Велев "имаме бюджет, който няма да бъде изпълнен" и подчерта, че "няма как да се събере с 1/3 повече ДДС".

Целият анализа гледайте във видеото [ТУК](#).

#### Епицентър

##### **✓ Васил Велев: Приходите в бюджета няма как да се случат**

Критиките към бюджета не бяха чути. Имаме бюджет, който няма да бъде изпълнен и няма да се събере повече ДДС. Това заяви **председателят на АИКБ Васил Велев** в предаването "Денят започва" по БНТ.

"Приходите в бюджета няма как да се случат. Предишните 2 години ръстът на приходите е между 2 и 5 млрд. лв., а сега е планиран 18 млрд. лв. ръст на приходите. Това не е сериозно и няма да се случи, за да влезем и ако изобщо влезем в 3% дефицит", смята той.

#### Факти

##### **✓ Васил Велев: Приходите в бюджета няма как да се случат**

Критиките към бюджета не бяха чути. Имаме бюджет, който няма да бъде изпълнен и няма да се събере повече ДДС. Това заяви **председателят на АИКБ Васил Велев** в предаването "Денят започва" по БНТ.

"Приходите в бюджета няма как да се случат. Предишните 2 години ръстът на приходите е между 2 и 5 млрд. лв., а сега е планиран 18 млрд. лв. ръст на приходите. Това не е сериозно и няма да се случи, за да влезем и ако изобщо влезем в 3% дефицит", смята той.

#### Анонс

##### **✓ Велев от АИКБ: Приходите в бюджета няма как да се случат**

Критиките към бюджета не бяха чути. Имаме бюджет, който няма да бъде изпълнен и няма да се събере повече ДДС.

Това заяви **председателят на АИКБ Васил Велев** в предаването „Денят започва“ по БНТ.

„Приходите в бюджета няма как да се случат. Предишните 2 години ръстът на приходите е между 2 и 5 млрд. лв., а сега е планиран 18 млрд. лв. ръст на приходите. Това не е сериозно и няма да се случи, за да влезем и ако изобщо влезем в 3% дефицит“, смята той.

**✓ АИКБ: Българската методология за измерване на сивата икономика е по-точна и обективна от тази на Подкомисията по данъчни въпроси към ЕП**

**Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ)** изразява несъгласие с публикувания от Европейския парламент доклад *"Taxation of the Informal Economy in the EU"*, изготвен от проф. д-р Фридрих Шнайдер и д-р Албан Аслани. Документът, изготвен през ноември 2022 г., представя завишени стойности за дела на сивата икономика в България, които според АИКБ не отразяват реалната икономическа среда в страната. Вече повече от 15 години АИКБ надгражда и прилага разработения през 2010 г. от колектив под ръководството на проф. д-р Стефан Петранов, ключов експерт на Асоциацията по тези въпроси, Композитен индекс „Икономика на светло“ (КИИС), който измерва дела на светлата икономика в страната. Индексът е комплексно конструиран, като се базира както на напълно обективни данни от различни официални източници като Националния статистически институт, БНБ, Министерство на финансите, Националния осигурителен институт и др., така и на субективното усещане и разбиране на българските работодатели и заети лица за нивото на сивата икономика чрез провеждане на ежегодни национално представителни проучвания. Надеждността и ефективността му са признати от множество национални и европейски институции, а през 2024 г. Европейският орган по труда го обяви за добра практика. Според доклада на Европейския парламент сивата икономика в България е 33,1%, докато данните на АИКБ, базирани на Композитния индекс „Икономика на светло“ (КИИС), сочат, че през 2022 г. този дял е 21,42%. Разликата произтича от използваните методологии – докладът разчита на MIMIC модела (Multiple Indicators Multiple Causes Model), който използва косвени фактори и води до изкривявания. Освен тона моделът изисква калибриране спрямо външни данни, което е субективно и може да доведе до грешки. И не на последно място, до момента не е разкрита пълната методология на изчисленията, което прави невъзможно валидирането им. За разлика от това, КИИС се основава на официални статистически данни и социологически проучвания сред работодатели и работници.

Тази разлика в методите не е просто технически въпрос, а проблем, който може да има реални последици. Завишените оценки за дела на сивата икономика създават погрешно впечатление за бизнес средата в България, подкопават доверието на инвеститорите и могат да доведат до въвеждане на неефективни икономически политики. Ако европейските институции не се основават на реални и надеждни данни, има риск да се предлагат регулации и мерки, които не отговарят на действителността и допълнително да натоварят коректно работещите предприятия.

Затова АИКБ счита за важно да направи това опровержение. Нашата позиция не е просто защита на националните интереси, а настояване за по-точни и обективни анализи, които отразяват реалната икономическа среда. Призоваваме европейските институции да използват доказаните методи при последващи проучвания и да се консултират с местните експерти, за да се избегнат бъдещи неточности. Само чрез коректни данни могат да се изградят ефективни политики за икономическо развитие и борба със сивия сектор.

Повече информация ще откриете на [ТУК](#).

**✓ Високите цени на електроенергията в Югоизточна Европа изискват спешни решения**

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) иска създаване на европейски механизъм за финансова компенсация на предприятията от Югоизточна Европа, които изпитват сериозни проблеми със свръхвисоките цени на електроенергията. *"Нека имаме достъпна и сигурна енергия. Това е първият ключ. Разбира се, с разбирането за приоритет на нисковъглеродната енергия. Ако Европа се опита да наложи единен модел за всички държави, това няма да работи, защото ситуацията в Силезия е различна от тази в Португалия или Южна Испания."*, заяви **Румен Радев, от името на АИКБ**, по време на днешното заседание на Работната група по енергетика (SGI Europe) с председател Елмар Тиен. Той подчерта, че сред основните причини за високите цени в региона на Югоизточна Европа са нарастващото местно потребление на енергия, спецификата на производствени разходи със сериозен дял на разходи за квоти въглероден диоксид, ограничените хидроенергийни капацитети поради трайни засушавания, нарастващите трансграничните потоци в резултат на интензивните инвестиции във възобновяема енергия и непостоянния характер на този енергоизточник, както и влиянието на конфликта в Украйна, водещ до значителен внос на електроенергия в Украйна и Молдова от нашия регион. Работната група по енергетика се събра днес във Варшава за обсъждане на ключови енергийни политики на ЕС, в който участват представители на бизнеса, индустрията и експерти. Участие в срещата взе и г-н Томас Кристенсен от екипа на комисаря по енергетика г-н Дан Йоргенсен, който също активно се включи в разговора с г-н Радев при обсъждането на

проблемите с енергийните цени в региона на Югоизточна Европа. На срещата се разгледаха стратегически въпроси като достъпната енергия, сигурността на енергийната инфраструктура и устойчивия индустриален преход. Бяха представени национални политики и инициативи на Европейската комисия, с акцент върху бъдещите предизвикателства и възможности в сектора. Срещата завърши с очертаване на следващите стъпки в работата на групата.

Г-н Радев отбеляза, че българската индустрия е поставена в допълнително сложна ситуация поради факта, че над 70% от електроенергията в страната се търгува на пазара „ден напред“, което създава нестабилност, а значителна част от дългосрочното договаряне е всъщност на седмична база. Съчетано и с доминиращо участие на търговците на електроенергия, това прави постигането на контракти от страна на индустриалните потребители практически невъзможно или в най-добрия случай – силно ограничено.

Той постави акцент върху предизвикателствата пред българската индустрия, свързани с ограничените трансгранични капацитети и влиянието на войната в Украйна върху енергийния пазар. *„Българската индустрия вече не може да се справи с тези цени. Нашите производствени разходи са по-високи, отколкото в Германия, Франция или Нидерландия. Трябва да се търси механизъм за компенсация на засегнатите държави, без това да води до изкривявания на общия европейски пазар“*, посочи Радев. По думите му, значително по-високите цени в региона показват, че това не е общоевропейски проблем, а силно регионално изкривяване на пазара, подложен на стрес по отношение на доставките на електроенергия, което е показател за неефективност в пазарното свързване. Според данни на ENTSO-E, след май 2024 г. разликата в цените между Югоизточна и Централна Европа се задълбочава, като в летните месеци тя надхвърля 51%. Това от своя страна води до отслабване на вътрешния пазар, което подкопава конкурентоспособността и сближаването на ЕС.

*„Тази криза има няколко сериозни отрицателни ефекта. Първо създава спекулативни печалби за производителите на електроенергия в региона. Второ, изпраща грешни сигнали към инвеститорите, вместо да изграждат повече взаимосвързаност, която да облекчи проблема, те изграждат повече производствен капацитет в непостоянно електропроизводство. И не на последно място отслабва вътрешния пазар, което подкопава конкурентоспособността не само на региона, но и на ЕС. Необходима е спешна координация на национално и европейско ниво, за да се избегнат още по-големи дисбаланси в енергийния сектор“*, заяви Румен Радев.

За да се преодолеят проблемите АИКБ предлага ускоряване на инвестициите в междусистемни връзки, с акцент по-добрата свързаност с централноевропейската пазарна зона, чрез които да се балансират потоците на електроенергия, по-добра координация в управлението на мрежите, както и при съгласуване на националните енергийни планове, както и преценка на компенсационния механизъм между операторите. Но докато това са мерки с предимно дългосрочен характер, важно е в краткосрочен план да се разработи и приложи общ финансов компенсационен механизъм за преодоляване на значителните ценови различия.

По време на форума беше обсъдена и ролята на ядрената енергия и възобновяемите източници в бъдещия енергиен микс на Европа, както и възможностите за подкрепа на нисковъглеродните технологии, запазвайки адекватна технологична неутралност.

**[В началото на месец февруари 2025 г., АИКБ изпрати писмо до българските и европейските институции с призив за спешно изготвяне на механизъм за преодоляване на дисбаланса на европейския пазар на електроенергия и постоянните свръхвисоки цени в Югоизточна Европа и предоставяне на компенсация.](#)**

#### **✓ Път към глобална конкурентоспособност, Трети онлайн форум на частното образование**

Частното образование в България се утвърждава като двигател на иновациите в учебния процес. Тази година Българската асоциация на частните училища организира [„Трети онлайн форум на частното образование“](#), който събира водещи образователни експерти, директори на частни учебни заведения, учители, родители, ученици с цел обмен на добри практики и иновативни подходи в обучението.

Основен акцент на форума ще бъде персонализираното обучение – концепция, която поставя индивидуалните нужди и темпо на учениците в центъра на образователния процес. Ще бъдат разгледани още теми като дигитализация на образованието, проектно-базирано обучение, креативно мислене и подготовка за професиите на бъдещето.

Частните училища в България са пионери в прилагането на персонализирани методи на преподаване. В рамките на форума ще бъдат обсъдени най-ефективните стратегии за създаване на учебна среда, адаптирана към нуждите на всеки ученик. Това включва индивидуализирани учебни програми, които позволяват на учениците да учат със свое темпо, адаптивни

методи на преподаване, отчитащи различните стилове на учене, както и конструктивна обратна връзка, която насърчава личностното развитие.

В днешния технологичен свят, използването на дигитални инструменти е неразделна част от ефективното образование. В частните училища дигитализацията се прилага чрез интерактивни платформи и виртуални класни стаи, изкуствен интелект за персонализирано обучение, който помага за проследяване и адаптиране на учебния процес спрямо индивидуалния напредък на ученика, както и игрови елементи и видеоматериали, които правят обучението по-ангажиращо и интерактивно.

Частното образование насърчава учениците да бъдат активни участници в учебния процес. Проектно-базираното обучение е ключова стратегия за развиване на аналитично мислене, работа в екип и креативност. Форумът ще представи успешни примери за интердисциплинарни проекти, които съчетават наука, изкуства и технологии, работа по казуси, свързани с реални социални и икономически предизвикателства, както и сътрудничество с бизнеса за организиране на стажове и практически обучения.

Частните училища не само предоставят качествено образование, но и подготвят учениците за динамичния свят на 21-ви век. Ключовите аспекти в тази подготовка включват развитие на критично мислене, креативност и адаптивност, изучаване на чужди езици и участие в международни програми, както и програми за емоционална интелигентност, които помагат на учениците да изградят умения за ефективна комуникация и работа в екип.

Третият онлайн форум на частното образование, организиран от БАЧУ, ще предложи ценни идеи и добри практики за иновации в обучението. Чрез персонализирано обучение, дигитализация и проектно-базирани методи, частните училища подготвят своите ученици за успех в бъдещето.

Участието в събитието е напълно безплатно!

**Кога?** 22 март, събота, от 11.00 часа

**Къде?** Онлайн

Регистрациите са отворени през линка: <https://forms.gle/uvep11Ht74VkJHx7eA>

Повече информация, открийте в официалната страница на БАЧУ:

<https://www.facebook.com/events/1164427355090715/>

---

Българска асоциация на частните училища

Българската асоциация на частните училища е водещата организация, която представлява частните образователни институции в страната. Основана с мисията да насърчава иновациите и качествено образование, БАЧУ работи за създаването на устойчива и модерна учебна среда, в която всеки ученик получава най-доброто образование според своите индивидуални нужди. Членовете на Асоциацията прилагат световни стандарти в образованието и подготвят учениците за успешна реализация в глобалния свят.

[БТА](#)

**✓ АИКБ: Българската методология за измерване на сивата икономика е по-точна и обективна от тази на Подкомисията по данъчни въпроси към ЕП**

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) изразява несъгласие с публикувания от Европейския парламент доклад "Taxation of the Informal Economy in the EU", изготвен от проф. д-р Фридрих Шнайдер и д-р Албан Аслани. Документът, изготвен през ноември 2022 г., представя завишени стойности за дела на сивата икономика в България, които според АИКБ не отразяват реалната икономическа среда в страната. Вече повече от 15 години АИКБ надгражда и прилага разработения през 2010 г. от колектив под ръководството на проф. д-р Стефан Петранов, ключов експерт на Асоциацията по тези въпроси, Композитен индекс „Икономика на светло“ (КИИС), който измерва дела на светлата икономика в страната. Индексът е комплексно конструиран, като се базира както на напълно обективни данни от различни официални източници като Националния статистически институт, БНБ, Министерство на финансите, Националния осигурителен институт и др., така и на субективното усещане и разбиране на българските работодатели и заети лица за нивото на сивата икономика чрез провеждане на ежегодни национално представителни проучвания. Надеждността и ефективността му са признати от множество национални и европейски институции, а през 2024 г. Европейският орган по труда го обяви за добра практика.

Според доклада на Европейския парламент сивата икономика в България е 33,1%, докато данните на АИКБ, базирани на Композитния индекс „Икономика на светло“ (КИИС), сочат, че през 2022 г. този дял е 21,42%. Разликата произтича от използваните методологии – докладът разчита на MIMIC модела (Multiple Indicators Multiple Causes Model), който използва косвени фактори и води до изкривявания. Освен тона моделът изисква калибриране спрямо външни данни, което е субективно и може да доведе до грешки. И не на последно място, до момента не е разкрита пълната методология на изчисленията, което прави невъзможно валидирането им. За разлика от това, КИИС се основава на официални статистически данни и социологически проучвания сред работодатели и работници.

Тази разлика в методите не е просто технически въпрос, а проблем, който може да има реални последици. Завишените оценки за дела на сивата икономика създават погрешно впечатление за бизнес средата в България, подкопават доверието на инвеститорите и могат да доведат до въвеждане на неефективни икономически политики. Ако европейските институции не се основават на реални и надеждни данни, има риск да се предлагат регулации и мерки, които не отговарят на действителността и допълнително да натоварят коректно работещите предприятия.

Затова АИКБ счита за важно да направи това опровержение. Нашата позиция не е просто защита на националните интереси, а настояване за по-точни и обективни анализи, които отразяват реалната икономическа среда. Призоваваме европейските институции да използват доказаните методи при последващи проучвания и да се консултират с местните експерти, за да се избегнат бъдещи неточности. Само чрез коректни данни могат да се изградят ефективни политики за икономическо развитие и борба със сивия сектор.

### [Financial tribune](#)

#### **✓ АИКБ: Българската методология за измерване на сивата икономика е по-точна и обективна от тази на Брюксел**

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) изразява несъгласие с публикувания от Европейския парламент доклад "Taxation of the Informal Economy in the EU", изготвен от проф. д-р Фридрих Шнайдер и д-р Албан Аслани. Документът, изготвен през ноември 2022 г., представя завишени стойности за дела на сивата икономика в България, които според АИКБ не отразяват реалната икономическа среда в страната. Това съобщиха от Асоциацията.

Вече повече от 15 години АИКБ надгражда и прилага разработения през 2010 г. от колектив под ръководството на проф. д-р Стефан Петранов, ключов експерт на Асоциацията по тези въпроси, Композитен индекс "Икономика на светло" (КИИС), който измерва дела на светлата икономика в страната. Индексът е комплексно конструиран, като се базира както на напълно обективни данни от различни официални източници като Националния статистически институт, БНБ, Министерството на финансите, Националния осигурителен институт и др., така и на субективното усещане и разбиране на българските работодатели и заети лица за нивото на сивата икономика чрез провеждане на ежегодни национално представителни проучвания. Надеждността и ефективността му са признати от множество национални и европейски институции, а през 2024 г. Европейският орган по труда го обяви за добра практика, изтъкват от АИКБ.

Според доклада на Европейския парламент сивата икономика в България е 33,1 на сто, докато данните на АИКБ, базирани на Композитния индекс "Икономика на светло" (КИИС), сочат, че през 2022 г. този дял е 21,42 на сто. Разликата според Асоциацията произтича от използваните методологии - докладът разчита на MIMIC модела (Multiple Indicators Multiple Causes Model), който използва косвени фактори и води до изкривявания. Освен тона моделът изисква калибриране спрямо външни данни, което е субективно и може да доведе до грешки. И не на последно място, до момента не е разкрита пълната методология на изчисленията, което прави невъзможно валидирането им, подчертават от АИКБ и допълват, че за разлика от това, КИИС се основава на официални статистически данни и социологически проучвания сред работодатели и работници.

Тази разлика в методите не е просто технически въпрос, а проблем, който може да има реални последици, изтъкват от организацията. Завишените оценки за дела на сивата икономика създават погрешно впечатление за бизнес средата в България, подкопават доверието на инвеститорите и могат да доведат до въвеждане на неефективни икономически политики. Ако европейските институции не се основават на реални и надеждни данни, има риск да се предлагат регулации и мерки, които не отговарят на действителността и допълнително да натоварят коректно работещите предприятия.

От АИКБ призовават европейските институции да използват доказаните методи при последващи проучвания и да се консултират с местните експерти, за да се избегнат бъдещи неточности. Само чрез коректни данни могат да се изградят ефективни политики за икономическо развитие и борба със сивия сектор, посочват от Асоциацията.

През 2022 г. плахо се възстановява тенденцията на изсветляване на българската икономика и се затвърждава изводът, че в годините на икономически кризи трендът се обръща и икономиката посивява, съобщи в края на 2023 г. Добрин Иванов, изпълнителен директор на АИКБ. Това беше един от изводите от проучването на АИКБ и на Националния център "Икономика на светло" на процесите на неформалната икономика както у нас, така и на европейско равнище, които се измерват чрез композитния индекс "Икономика на светло" (КИИС) и подиндекса "Заетост на светло". За 2022 г. композитният индекс "Икономика на светло" беше със стойност 78,58.

[News.bg](https://www.news.bg)

#### **✓ АИКБ оборват изчисленията на ЕП за сивата икономика у нас**

Асоциацията на индустриалния капитал в България е несъгласна с доклада на Европейския парламент "Taxation of the Informal Economy in the EU", изготвен от проф. д-р Фридрих Шнайдер и д-р Албан Аслани.

От АИКБ твърдят, че документът, изготвен през ноември 2022 г., представя завишени стойности за дела на сивата икономика в България, които според работодателите не отразяват реалната икономическа среда в страната.

Изтъква се, че повече от 15 години АИКБ прилага разработения от колектив под ръководството на проф. д-р Стефан Петранов Композитен индекс "Икономика на светло" (КИИС), който измерва дела на светлата икономика у нас. Посочва се, че индексът е комплексно конструиран, като се базира както на напълно обективни данни от различни официални източници като Националния статистически институт, БНБ, Министерството на финансите, Националния осигурителен институт и др., така и на субективното усещане и разбиране на българските работодатели и заети лица за нивото на сивата икономика чрез провеждане на ежегодни национално представителни проучвания. Надеждността и ефективността му са признати от множество национални и европейски институции, а през 2024 г. Европейският орган по труда го обяви за добра практика.

Според доклада на Европейския парламент сивата икономика в България е 33,1%, докато данните на АИКБ, базирани на Композитния индекс "Икономика на светло" (КИИС), сочат, че през 2022 г. този дял е 21,42%. Разликата произтича от използваните методологии - докладът разчита на MIMIC модела (Multiple Indicators Multiple Causes Model), който използва косвени фактори и води до изкривявания. Освен това моделът изисква калибриране спрямо външни данни, което е субективно и може да доведе до грешки, подчертават от Асоциацията.

Допълва се, че до момента не е разкрита пълната методология на изчисленията, което прави невъзможно валидирането им.

За разлика от това, КИИС се основава на официални статистически данни и социологически проучвания сред работодатели и работници.

От АИКБ посочват, че тази разлика в методите не е просто технически въпрос, а проблем, който може да има реални последици.

Завишените оценки за дела на сивата икономика създават погрешно впечатление за бизнес средата в България, подкопават доверието на инвеститорите и могат да доведат до въвеждане на неефективни икономически политики, изтъкват те и допълват, че ако европейските институции не се основават на реални и надеждни данни, има риск да се предлагат регулации и мерки, които не отговарят на действителността и допълнително да натоварят коректно работещите предприятия.

По тази причина АИКБ счита за важно да направи това опровержение и настоява за по-точни и обективни анализи, които отразяват реалната икономическа среда. Те призовават европейските институции да използват доказаните методи при последващи проучвания и да се консултират с местните експерти, за да се избегнат бъдещи неточности.

Само чрез коректни данни могат да се изградят ефективни политики за икономическо развитие и борба със сивия сектор, посочват от Асоциацията.

**✓ Румен Радев от АИКБ: Българската индустрия е изправена пред сложна ситуация заради цените на електроенергията!**

Асоциацията на индустриалния капитал в България /АИКБ/ иска създаване на европейски механизъм за финансова компенсация на предприятията от Югоизточна Европа, които изпитват сериозни проблеми със свръхвисоките цени на електроенергията.

*„Нека имаме достъпна и сигурна енергия. Това е първият ключ. Разбира се, с разбирането за приоритет на нисковъглеродната енергия. Ако Европа се опита да наложи единен модел за всички държави, това няма да работи, защото ситуацията в Силезия е различна от тази в Португалия или Южна Испания.*», заяви **Румен Радев, от името на АИКБ**, по време на днешното заседание на Работната група по енергетика /SGI Europe/ с председател Елмар Тиен.

Той подчерта, че сред основните причини за високите цени в региона на Югоизточна Европа са нарастващото местно потребление на енергия, спецификата на производствени разходи със сериозен дял на разходи за квоти въглероден диоксид, ограничените хидроенергийни капацитети поради трайни засушавания, нарастващите трансграничните потоци в резултат на интензивните инвестиции във възобновяема енергия и непостоянния характер на този енергоизточник, както и влиянието на конфликта в Украйна, водещ до значителен внос на електроенергия в Украйна и Молдова от нашия регион. Работната група по енергетика се събра днес във Варшава за обсъждане на ключови енергийни политики на ЕС, в които участват представители на бизнеса, индустрията и експерти. Участие в срещата взе и Томас Кристенсен от екипа на комисаря по енергетика Дан Йоргенсен, който също активно се включи в разговора с Радев при обсъждането на проблемите с енергийните цени в региона на Югоизточна Европа. На срещата се разгледаха стратегически въпроси като достъпната енергия, сигурността на енергийната инфраструктура и устойчивия индустриален преход. Бяха представени национални политики и инициативи на Европейската комисия, с акцент върху бъдещите предизвикателства и възможности в сектора. Срещата завърши с очертаване на следващите стъпки в работата на групата.

Радев отбеляза, че българската индустрия е поставена в допълнително сложна ситуация поради факта, че над 70% от електроенергията в страната се търгува на пазара „ден напред“, което създава нестабилност, а значителна част от дългосрочното договаряне е всъщност на седмична база. Съчетано и с доминиращо участие на търговците на електроенергия, това прави постигането на контракти от страна на индустриалните потребители практически невъзможно или в най-добрия случай – силно ограничено.

Той постави акцент върху предизвикателствата пред българската индустрия, свързани с ограничените трансгранични капацитети и влиянието на войната в Украйна върху енергийния пазар.

*„Българската индустрия вече не може да се справи с тези цени. Нашите производствени разходи са по-високи, отколкото в Германия, Франция или Нидерландия. Трябва да се търси механизъм за компенсация на засегнатите държави, без това да води до изкривявания на общия европейски пазар“*, посочи Радев.

По думите му, значително по-високите цени в региона показват, че това не е общоевропейски проблем, а силно регионално изкривяване на пазара, подложен на стрес по отношение на доставките на електроенергия, което е показател за неефективност в пазарното свързване. Според данни на ENTSO-E, след май 2024 г. разликата в цените между Югоизточна и Централна Европа се задълбочава, като в летните месеци тя надхвърля 51%. Това от своя страна води до отслабване на вътрешния пазар, което подкопава конкурентоспособността и сближаването на ЕС.

*„Тази криза има няколко сериозни отрицателни ефекта. Първо създава спекулативни печалби за производителите на електроенергия в региона. Второ, изпраща грешни сигнали към инвеститорите, вместо да изграждат повече взаимосвързаност, която да облекчи проблема, те изграждат повече производствен капацитет в непостоянно електропроизводство. И не на последно място отслабва вътрешния пазар, което подкопава конкурентоспособността не само на региона, но и на ЕС. Необходима е спешна координация на национално и европейско ниво, за да се избегнат още по-големи дисбаланси в енергийния сектор“*», заяви Румен Радев.

За да се преодолеят проблемите АИКБ предлага ускоряване на инвестициите в междусистемни връзки, с акцент по-добрата свързаност с централноевропейската пазарна зона, чрез които да се балансират потоците на електроенергия, по-добра координация в управлението на мрежите, както и при съгласуване на националните енергийни планове, както и преценка на компенсационния механизъм между операторите. Но докато това са мерки с предимно дългосрочен характер, важно е в краткосрочен план да се разработи и приложи общ финансов компенсационен механизъм за преодоляване на значителните ценови различия.

По време на форума беше обсъдена и ролята на ядрената енергия и възобновяемите източници в бъдещия енергиен микс на Европа, както и възможностите за подкрепа на нисковъглеродните технологии, запазвайки адекватна технологична неутралност.

## Lentata

### **✓ АИКБ подкрепи Красимир Вълчев за повече математика в училищата**

АИКБ заявиха открито подкрепата си за реформите във висшето образование, оповестени в медийното пространство от министъра на образованието и науката Красимир Вълчев. Той предлага увеличение на часовете по математика и природни науки в новия учебен план. Предвижда се да има и с над 20 % повече часове по български език и литература в гимназиален етап, допълни министърът. Според Вълчев през последните години се е получило залитане към чуждоезиковото обучение и сега се търсят балансиращи решения за образователната система в страната.

Ето цялата позиция на АИКБ:

**ОТНОСНО:** Подкрепа за реформите във висшето образование, оповестени в медийното пространство от министъра на образованието и науката г-н Красимир Вълчев

Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) изразява своята категорична подкрепа за предложените от Вас реформи в сферата на образованието и науката, насочени към модернизирание и адаптиране на образователната система към съвременните потребности на икономиката.

АИКБ години наред поставя акцент върху необходимостта от прецизиране на план-приема, повишаване на качеството на обучението, задържане на специалистите в страната и насърчаване на подготовката на кадри в дефицитни специалности. АИКБ многократно е посочвала необходимостта от по-тясна връзка между системата на висшето образование и пазара на труда. Подкрепата ни за реформи е видна и в одобрените от нас приоритети, насочени към ориентирането на висшето образование към реалните нужди на бизнеса, което предполага прецизиране на план-приема, подобряване на механизмите за финансиране на университетите и стимулиране на обучението в дефицитни специалности. В този контекст подкрепяме предложените от Вас реформи, които поставят фокус върху стратегически важни направления като математиката, инженерните и педагогическите науки, както и разширяването на възможностите за практически ориентирано образование.

Подкрепяме напълно и приемаме като особено важна стъпка въвеждането на матурата по математика като критерий за прием в направленията „Икономика“ и „Администрация и управление“. Считаме, че тази промяна е правилна и предвид нарастващата необходимост от аналитични умения в икономическите и управленските професии, предлагаме по-амбициозен подход:

За академичната 2025/26 година: 50% от студентите да бъдат приемани с матура по математика;

За академичната 2026/27 година: този процент да се увеличи на 80%.

Мотивите ни за това са, че нашите членове - българските работодатели, все повече се нуждаят от служители със способност за анализ, обработка на данни и работа с количествени модели. Всички знаем, че икономическите и управленски направления са предпочитани от кандидат-студентите заради лесния вход и по-малкото натоварване. Но това, наред с най-големия брой обучаващи се по тези направления, води и до по-некачествени резултати. По-високият дял на студентите, приети с матура по математика, ще повиши качеството на образованието, ще стимулира учениците да инвестират повече усилия в тази ключова дисциплина и ще гарантира, че бъдещите икономисти и мениджъри ще разполагат с необходимите компетенции.

Освен тази мярка изразяваме подкрепа и за останалите предложени от Вас реформи, които се вписват в приоритетите на АИКБ, тъй като те са насочени към повишаване на качеството на висшето образование, по-тясна връзка с пазара на труда и осигуряване на повече възможности за младите специалисти.

Считаме, че мерките за стимулиране на обучението в приоритетни специалности, насърчаването на практически ориентирано обучение и насърчаване сключването на договори между студенти и работодатели, особено в областта на медицината, където България изпитва остър недостиг на специалисти, е крайно наложително и има потенциала да даде трайни положителни резултати.



Усилията за създаване на по-прецизна система за финансиране на университетите и по-доброто планиране на приема според нуждите на икономиката са в синхрон с дългосрочните приоритети на АИКБ и ще гарантират подготовката на висококвалифицирани кадри, които да допринесат за развитието на страната.

Изразяваме готовността си за сътрудничество с Министерството на образованието и науката в процеса на реализиране на тези реформи, с цел изграждане на устойчива и конкурентоспособна икономика, основана на знанието и иновациите.

## *Важни обществено-икономически и политически теми*

### БНТ

#### **✓ Бюджетите на ДОО и на НЗОК влизат на второ четене в пленарната зала**

Проектобюджетите на Държавното обществено осигуряване и Здравната каса влизат за окончателно гласуване в пленарна зала. Преди седмица бюджетната комисия в НС одобри двата законопроекта. А всички предложения на опозицията не бяха приети.

Според разчетите парите за НЗОК са 9,47 млрд. лева или с 1,3 млрд. повече от заложените през миналата година. Депутатите от ГЕРБ-СДС предложиха лекарствата за лечение на остри вирусни заболявания и антибиотиците за деца до 7 години да се заплащат от Здравната каса. Според предложението това ще важи обаче само за последните 3 месеца на годината и ще са необходими 2 млн. лева. Сумата ще бъде взета от резерва на касата.

На заседанието на комисията за по-малко от час беше приет на второ четене и Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване. В него се предвижда освен увеличение на пенсиите по "швейцарското правило" с 8,6%, увеличаване на минималния осигурителен доход на 1077 лева и увеличаване на максималния осигурителен доход на 4130 лева. След увеличението през юли средната пенсия у нас се очаква да достигне 975 лева.

### БНР

#### **✓ Германският Бундестаг одобри плановете за огромно увеличаване на разходите**

Парламентът на Германия одобри плановете за огромно увеличение на разходите, отхвърляйки по този начин десетилетия на фискален консерватизъм с надеждата за съживяване на икономическия растеж и увеличаване на военните разходи за нова ера на европейската колективна отбрана, съобщава Ройтерс.

513 депутати гласуваха в подкрепа, включително от ХДС/ХСС, Социалдемократическата партия (ГСПД) и Зелените, докато 207 депутати гласуваха против.

Одобрението в долната камара - Бундестаг дава огромен тласък на лидера на консерваторите Фридрих Мерц, предоставяйки на бъдещия канцлер стотици милиарди евро за увеличаване на инвестициите след две години на свиване на най-голямата икономика в Европа.

Консерваторите на Мерц (ХДС/ХСС) и социалдемократите (ГСПД), които водят преговори за формиране на центристка коалиция след изборите миналия месец, искат да създадат фонд от 500 милиарда евро за инфраструктура и да облекчат конституционно заложените правила за заеми, известни като "дългова спирачка", за да позволят по-големи разходи за сигурност.

"Поне десетилетие изпитваме фалшиво чувство за сигурност. Решението, което вземаме днес относно готовността за отбрана, може да бъде нищо по-малко от първата голяма стъпка към нова европейска отбранителна общност", заяви Мерц пред депутатите преди гласуването.

Одобреното законодателството все още трябва да отиде в горната камара на парламента - Бундесрат, която представлява правителствата на 16-те федерални провинции на Германия.

За да бъде одобрен законопроектът от Бундесрат, той трябва да получи подкрепата на две-трети от неговите 69 членове.

Основното препятствие пред успешното преминаване на законопроекта там изглежда падна в понеделник, когато "Баварските свободни избиратели" се съгласиха да подкрепят плановете.

Консерваторите и ГСДП искаха да прокарат законодателството през отиващия си парламент с оглед на опасенията, че то може да бъде блокирано от новия Бундестаг, който започва да действа на 25 март и в който ще имат по-голямо присъствие крайнодесни и крайно леви депутати. Мерц оправда краткия график на гласуване с бързо променящата се геополитическа ситуация.

#### ✓ "Сименс" ще съкрати 6000 работни места, 2850 от тях - в Германия

"Сименс" (Siemens), една от големите промишлени компании в Европа, обяви днес, че съкращава около 6000 работни места в световен мащаб, включително 2850 в Германия, предаде ДПА.

По-голямата част от съкращенията идват от дейността на компанията за автоматизация, която е част от дъщерното дружество "Диджитал индъстрис" (Digital Industries), като бизнесът със зареждане на електрически превозни средства също е засегнат.

Повечето съкращения ще бъдат направени до септември 2027 година.

Компанията отчита високи нива на запаси при клиенти и дилъри. Оборътът в подразделението за автоматизация на компанията е спаднал значително, но "Сименс" очаква подобрене през настоящата година.

Като цяло бизнесът на концерна е стабилен, като през първото тримесечие на финансовата 2025 г. (за периода октомври-декември 2024 г.) бе отчетена печалба от 2,1 милиарда евро (2,3 милиарда долара), допълва ДПА.

Променените условия на ключови пазари, особено в Германия, наложиха корекции на капацитета, допълниха от компанията.

"Германският пазар е в упадък от две години. Поради това капацитетът в Германия трябва да бъде коригиран", пише "Сименс" в съобщение.

Като цяло обаче компанията се стреми броят на служителите в Германия "да остане постоянен", тъй като "Сименс" набира персонал в други, развиващи се области.

Работническият съвет разкритикува съкращенията.

"Не разбираме планираните мерки в "Диджитал индъстрис" и сме изненадани и разгневени от огромния брой планирани съкращения", каза Биргит Щайнборн, председател на Генералния работнически съвет и заместник-председател на Надзорния съвет на "Сименс".

Юрген Кернер, заместник-председател на синдиката "И Ге Метал" (IG Metall), който също е член на Надзорния съвет на компанията, също разкритикува плановете.

"Трансформацията не се постига чрез съкращаване, а чрез положителна промяна – с други думи, предимно по-нататъшно развитие и обучение", заяви той.

Концернът "Сименс", който е представен и в България, е един от водещите производители на транспортни средства, на медицинска техника, в енергийния сектор, в сектора на потребителската електроника, информационните технологии, комуникациите, както и на системи за автоматизация и контрол.

#### Мениджър

#### ✓ България е в топ 3 сред страните в ЕС с най-нисък брой свободни работни места

През четвъртото тримесечие на 2024 г. процентът незаети работни места в ЕС е бил 2,3% - без промяна спрямо три месеца по-рано и под 2,6% през последното тримесечие на 2026 г. Това показват данни на официалната европейска статистика Евростат.

В рамките на еврозоната този процент в края на 2024 г. е 2,5% спрямо 2,5% и през третото тримесечие на миналата година и под 2,9% година по-рано.

Сред държавите членки с най-нисък процент на свободните работни места през четвъртото тримесечие на 2024 г. е България (с 0,7%), като в още две от държавите - Полша и Румъния, процентът незаети работни места е толкова нисък, предаде БНР.

Най-високите нива на свободни работни места през четвъртото тримесечие на 2024 г. са регистрирани в Белгия и Нидерландия (4,1% и при двете), следвани от Австрия (3,6%).

В сравнение със същото тримесечие на предходната година процентът на незааетите работни места се увеличи в четири държави членки, остана стабилен в шест държави членки и намаля в седемнадесет държави членки. Най-голямо увеличение се наблюдава в Дания, Испания, Хърватия и Малта (с 0,1 процентни пункта), а най-голям спад е отчетен в Германия (с 0,7 п.п.), Гърция (с 0,6 п.п.), Франция и Австрия (и при двете с 0,5 п.п.).

В България процентът на свободните работни места в края на 2024 г. се понижава до 0,7% от 0,8% през третото тримесечие, но остава непроменен спрямо четвъртото тримесечие на 2023 г. В индустрията и строителството в нашата страна нивото на свободните работни места в края на 2024 г. е 0,6% - без промяна спрямо третото тримесечие и спрямо края на 2023 г., а в сферата на услугите е 0,7% - без промяна спрямо предходното тримесечие и под 0,8% в края на 2023 година, сочат още данните на Евростат.

#### ✓ Европейски компании съкращават работни места заради забавянето на икономиката

Трудните икономически условия и трайно слабото търсене на много продукти принудиха компаниите в цяла Европа да замразят наемането или да съкратят работни места. Ето някои от съкращенията, обявени от началото на 2025 г. насам, цитирани от Ройтерс:

Производители на автомобили и части

- **CONTINENTAL**: На 18 февруари автомобилният клон на германския производител на гуми взе решение да съкрати 3000 работни места в сегмента си за научноизследователска и развойна дейност до края на 2026 г.

- **PORSCHE**: Германският автомобилен производител ще съкрати 2000 работни места в допълнение към вече обявените 1900 и ще започне преговори със синдикатите през втората половина на 2025 г. за по-нататъшни съкращения, заяви компанията на 12 март.

- **RENAULT**: Френският автомобилен производител заяви на 11 март, че ще съкрати 300 работни места в завода си за ванове в Сандувил, Северна Франция, в отговор на забавянето на търсенето на товарни автомобили в Европа в условията на нарастваща икономическа несигурност.

- **VOLKSWAGEN**: Германският автомобилен производител планира да съкрати 1600 служители, което представлява почти 30% от работната сила в софтуерното му звено Cariad до края на 2025 г., съобщи германският вестник Handelsblatt на 11 март, позовавайки се на източници от компанията. Audi, която принадлежи на Volkswagen, пък заяви че ще съкрати до 7500 работни места в Германия до 2029 г. в области като администрация и развойна дейност.

Промишленост и инженерство

- **THYSSENKRUPP**: Германският конгломерат планира да съкрати около 1800 работни места поради продължителната слабост в автомобилния сектор, който снабдява, съобщи компанията на 6 март.

- **UPM**: Финландската горска компания заяви на 11 март, че ще затвори окончателно завод за хартия в Германия и ще приложи мерки за съкращаване на разходите, които ще засегнат 462 работни места, позовавайки се на променящия се пазар и свръхкапацитета.

Търговия на дребно и потребителски стоки

- **TESCO**: Най-голямата британска група супермаркети планира да съкрати около 400 работни места в магазините и централния си офис, като се стреми да спести средства, за да може да инвестира в бизнеса, съобщиха от компанията на 29 януари.

- **PUMA**: Немският производител на спортни облекла ще съкрати 500 работни места в цял свят като част от програма за намаляване на разходите, съобщи на 12 март.

- **SAINSBURY'S**: Британската група супермаркети предложи на 23 януари да намали броя на служителите си с над 3 000 длъжности в търсене на икономии, за да противодейства на „особено предизвикателната среда на разходите“.

#### ДРУГИ

- **AKZONOBEL**: Холандският производител на бои очаква да съкрати около 2 200 работни места и да закрие поне още пет обекта през 2025 г. като част от усилията си за реструктуриране, съобщи компанията на 29 януари.

- **ARKEMA**: Френската група за специализирани химикали планира да съкрати 154 работни места в предприятието си в Жари, Франция, след като реши да спре част от производството си там, съобщи тя на 21 януари.

- **BIONTECH**: Немският производител на ваксината COVID-19 заяви на 10 март, че планира да съкрати между 950 и 1350 работни места на пълен работен ден до 2027 г., включително в своя производствен обект за късни мРНК в Марбург. Германия, и в изследователските дейности в Европа и Северна Америка.
- **BP**: Британската петролна и газова компания ще съкрати около 4700 служители, което представлява над 5% от общата ѝ работна сила, като част от усилията на главния изпълнителен директор Мъри Ачинкрос за намаляване на разходите, съобщи от компанията на 16 януари.
- **COMMERZBANK** : Германската банка заяви на 13 февруари, че до 2028 г. ще съкрати 3900 работни места, предимно местни.
- **DHL**: Германската логистична група обяви на 6 март, че планира да съкрати около 8000 работни места в Германия, за да спести над 1 млрд. евро (1,1 млрд. долара).
- **NESTE** : Финландският производител на петролни рафинерии и биогорива ще съкрати около 600 работни места, съобщи той на 13 февруари.
- **TELE2**: Шведската телекомуникационна група заяви на 29 януари, че планира да съкрати повече от 600 работни места през 2025 г., тъй като се стреми да намали разходите и да повиши рентабилността.

[Business.dir.bg](https://business.dir.bg)

#### ✓ Да работиш в сивия сектор – все още ли е толкова разпространено в България?

България се нарежда сред държавите в Европейския съюз с най-нисък дял на неформална заетост, според данни на Международната организация на труда (МОТ) за 2023 г. В страната само 1,3% от работещите са ангажирани в сивия сектор, което я поставя в топ три заедно с Малта (0,7%) и Словения (1%). В същото време държави като Унгария (17,8%) и Полша (9,8%) отчитат значително по-високи нива на неформална заетост.

Въпреки че ЕС като цяло има по-ниски нива на неформална заетост в сравнение с други региони, значителна част от работната сила все още работи без официален договор. Според МОТ около 58% от световната работна сила е ангажирана в нерегламентираната икономика, като този процент спада до 50%, ако бъдат изключени заетите в селското стопанство.

В страните кандидатки за членство и тези от Европейската асоциация за свободна търговия (ЕФТА) ситуацията е още по-различна. Турция оглавява класацията по дял на неформалната заетост в Европа с 27,3%. Според анализи основната причина за това е високата заетост в селското стопанство, където 81% от работещите са част от неформалния сектор. За сравнение, в неселскостопанските сектори този дял е само 17%. Честите икономически реформи, липсата на ефективен контрол и високата инфлация допълнително поддържат този дял висок.

Обединеното кралство се откроява сред големите европейски икономики с най-висок процент на неформална заетост - 6,5%, следвано от Италия (3,8%) и Франция (3,6%). В Испания този показател е 2,6%, а в Германия - 2,5%. Според експерти разпространението на неформалната заетост в Обединеното кралство се дължи на липсата на задължителни писмени трудови договори, както и на разрастващата се гиг икономика. Според изследванията на Европейското социално проучване реалните стойности могат да бъдат дори по-високи от отчетените от МОТ. През 2018 г. нивото на сивия труд в страната е било 8,5%, достигайки пик от 13,3% през 2022 г., преди да спадне до 8,9% през 2023 г.

Разликите в неформалната заетост между страните от ЕС се обясняват с различни социално-икономически фактори. Според професор Михаил Хазанс от Латвийския университет, секторната структура на икономиката играе съществена роля. В държави, където секторите на хотелиерството, ресторантьорството и строителството заемат по-голям дял от икономиката, неформалната заетост е по-разпространена. Полша, например, има високи нива на сив труд поради преобладаването на малки предприятия, които разчитат на нерегламентирана работна сила.

Допълнителен фактор за разминаванията в данните е начинът на събиране на информация. В Ирландия и Португалия реалните нива на неформална заетост вероятно са значително по-високи от официално отчетените. Според проучванията на Хазанс през 2018 г. неформалната заетост в Ирландия е била 12,6% спрямо отчетените 1,8% от МОТ, а в Португалия - 9,3% в сравнение с официалните 4,6%.

Докато България продължава да затяга контрола върху трудовите отношения и успява да поддържа ниски нива на сивата икономика, неформалната заетост остава значителен проблем за някои европейски държави. Регулациите, икономическите структури и социалните норми са определящи за разпространението на този тип труд, като разликите между страните от ЕС ясно подчертават нуждата от индивидуални подходи в политиките за трудова регулация.

### ✓ Балконските соларни системи: нова бързо развиваща се ниша

В Европа се наблюдава рязък ръст на използването на соларни системи от типа plug-in (с възможност за включване към електрическата мрежа директно в контакта). Тези системи позволяват бързо и лесно използване на слънчевата енергия, без сложни инсталации или значителни инвестиции. Това е записано в нов доклад на организацията SolarPower Europe.

Слънчевата енергия преживява бум в Европа и по света, като излиза извън рамките на традиционните покривни инсталации и мащабните соларни паркове. Панелите вече могат да се видят покрай пътища и железопътни линии, както и над пасища и овощни градини. Най-новата тенденция в областта на възобновяемата енергия се нарича plug-in соларни системи.

Соларните системи от типа plug-in са проектирани за лесен монтаж от потребителите на балкони, стени, покриви и в градини. Обикновено те се състоят от един или два соларни модула, които могат да се включат към заземен домашен електрически контакт.

Според SolarPower Europe, пазарът на фотоволтаични системи в Европа бележи значителен ръст. Тези системи стават все по-популярни в отговор на нарастващите цени на електроенергията.

В доклада се посочва, че в някои европейски държави соларните системи, които се включват към електрическата мрежа, могат да покрият до 25% от годишното потребление на електроенергия на едно домакинство. Освен това те повишават енергийната независимост, демократизират производството на енергия и спомагат за намаляване на месечните сметки. Масово тази технология се развива в Германия вече, докато в България те първа прохода иновацията. Слънчевите централи по балконите са новост у нас като цяло, макар че вече има изпълнени проекти за жилища на социално слаби в Дупница и Ботевград.

В Германия комплект с единичен 400-ватов модул, който преди струваше между 300 и 500 евро, вече може да се купи за 200 евро. Най-модерните системи с батерии могат да струват до 1500 евро, обясняват от организацията.

Германия е лидер по брой на балконските електроцентрали. В края на 2024 г. в страната са регистрирани около 780 000 такива системи, но броят им може да нарасне до четири милиона, тъй като много мини електроцентрали остават нерегистрирани, се посочва в доклада.

Там се изтъква и увеличеното използване на малки системи за съхранение на енергия от батерии с капацитет от един до пет киловатчаса, които позволяват да се съхранява излишната енергия. Само в Германия броят на малките батерии с капацитет под два киловатчаса се е увеличил 24 пъти между 2023 и 2024 г.

Административни пречки обаче спъват пазара на соларните системи в България. Техническите и строителни изисквания са като за голям преместваем обект и са трудни за изпълнение от всяко семейство, особено енергийно бедните.

Европа се нуждае от по-добра нормативна уредба за соларните системи с възможност за включване

Едно от основните предимства на соларните системи с възможност за включване към електрическата мрежа е тяхната достъпност и лесен монтаж. Освен това те могат лесно да бъдат разглобявани и размествани, което ги прави подходящи за апартаменти под наем и временни постройки. Инвестицията в такива системи се изплаща в рамките на две до шест години, в зависимост от размера на системата, местния соларен потенциал и цените на електроенергията.

В доклада обаче се посочват и някои предизвикателства. Поради малкия си размер и често неоптималното си разположение тези системи не могат да покрият напълно енергийните нужди на домакинството. Освен това Европейският съюз все още не е приел единен регламент за тези системи, което води до различни правила в различните държави.

"Важно е да се отбележи, че във връзка с възхода на соларните системи, които се включват в електрическата мрежа, Европа се нуждае от ясни продуктови стандарти и последователни насоки за инсталиране, за да се гарантира безопасността, съвместимостта с мрежата и доверието на потребителите", заяви Лиа Ле Пенуазик, ръководител на проекта за доклада.

Въпреки това SolarPower Europe подчертава, че с нарастването на пазара на plug-in соларни системи европейските страни започват да въвеждат нови регулации за тяхното легализиране и стандартизиране. Очаква се Белгия да легализира щепселните соларни системи през април 2025 г., докато Германия вече опрости процедурите за регистрация.

Германският регулаторен орган VDE планира до края на 2025 г. да приеме първия официален стандарт за соларни продукти, които могат да послужат като основа за по-широки европейски разпоредби, се отбелязва в доклада.

✓ **Станишев за Economist: България, Гърция и Румъния трябва заедно да отстояват интересите си в ЕС**

„При предишното ми идване в Букурещ, Румъния беше политически стабилна, с икономически растеж и добра перспектива. Тогава България тънеше в политическо безвремие и несигурност, след поредица от избори. Сега страната ми има редовно правителство и повечето българи се надяваме то да направи необходимите реформи и усилия към конкурентоспособност и присъединяване към еврозоната. Днес, на форума, най-повтаряното послание от институциите и от бизнеса е политическа стабилност. Без нея всякакви икономически реформи са обречени.

Голямата задача пред българското правителство днес е да направи широка публична кампания за приемането на еврото, с която да разсее страховете, наложени от някои политици в последните години, както и да създаде организация на ниво институции, за да не допусне спекула и оттам сбъждане на създадите се очаквания за повишена инфлация.“

Това заяви Сергей Станишев при участието си като основен говорител в Петата годишна кръгла маза за бизнес и инвестиции на изданието Economist в Букурещ, Румъния.

„Следя с голямо внимание решението на Бундестага по въпроса за дълговата спирачка и промяната в Конституцията. Германия задава тона на Европа, а подобно решение носи много рискове – от приемането на подобна политика от други държави, до цялостната сигурност на еврозоната.“, отговори Станишев на въпрос от публиката за предстоящите стъпки в Берлин.

**Случващото се в страните от ЦИЕ е ехо от голямата картина**

„След встъпването на Тръмп в Белия дом голямата картина се промени, но той е ясен и предсказуем. Първо, въвежда тарифи, за да се опита да спечели икономическото състезание с Китай. Второ, иска да приключи всички конфликти – например в Украйна и Израел, за да не отвличат вниманието на Америка от надпреварата с азиатския тигър. Трето, стартира консервативна революция в САЩ.

Въвеждането на митата и развалянето на дългогодишни партньорства дългосрочно ще имат негативен ефект върху американците и американската икономика. Но се надявам да са будилник за Европа. Най-сетне трябва да осъзнаем нуждата да станем голям геополитически играч, да се концентрираме върху собствената си конкурентоспособност и производителност и да се огледаме – имаме над 70 споразумения с други икономики по света, митата на Тръмп могат да ни направят привлекателни за други партньори, които искат предвидимост и достойно отношение.“

**Не можем да спрем календара – нужни са политическа воля и бързи решения от страна на ЕС**

„Вместо това, поведението на европейските лидери наподобява скеча на комика от „Ах, този джас“ – в него той изиграва петте фази на скръбта: първата е отричане, втората – гняв, третата – търговия или пазарене, четвъртата – депресия и петата – приемане. Нямаме време, трябва политическа воля и бързи решения.“

„Това, което ми липсва в образа на Европа е дипломатията, заложена още в създаването ѝ като проект на мира. Сега искаме да участваме в мирните преговори?! Чудесно! Защо не заявихме това си желание по време на преговорите в Истанбул или при победата на Украйна в Харковска област през 2023 г.?“, попита риторично Станишев.

„Необходима е и коренна промяна на процеса на вземане на решения в Европа. За да бъде чу гласът на България, Гърция и Румъния, трите държави трябва да действат заедно, като тематична коалиция. Всички страдаме от незавършването на единния пазар в енергетиката, транспорта и капиталовите пазари. Всички плащаме по-високи цени за електричество, бизнесът ни губи конкурентоспособност и се борим с лошата инфраструктура. Ако искаме да успеем, трябва да имаме общ план за бъдещето на региона, който да сложим на масата в ЕС. Крайно време е да вземем и мерки за демографията и новите умения, които ще предопределят как ще изглежда пазарът на труда в утрешния ден.“

✓ **Fitch понижи прогнозата за глобалния икономически растеж за тази година до 2,3% от 2,6%**

Международната рейтингова агенция Fitch понижи прогнозата си за глобалния икономически растеж през 2025 г. до 2,3% от очакваните 2,6% през декември. През 2026 г. растежът на световния БВП може да достигне 2,2%, посочва агенцията.

Икономиката на САЩ ще нарасне с 1,7% тази година спрямо очакваните по-рано 2,1% и с 1,5% през 2026 г. вместо очакваните по-рано 1,7%, прогнозира анализатори.

„Новото правителство на САЩ започна глобална търговска война, която ще забави растежа както в световната, така и в американската икономика, ще подхрани инфлацията в САЩ и ще забави темпото на намаляване на лихвените проценти от Фед“, се казва в прессъобщението.

"Фискалното облекчаване в Китай и Германия ще помогне за намаляване на въздействието на по-високите тарифи за внос на САЩ, но растежът на еврозоната все още ще бъде много по-слаб тази година от прогнозата през декември. Мексико и Канада ще бъдат изправени пред техническа рецесия поради тесните си търговски връзки със САЩ", смятат анализаторите на агенцията.

Fitch изчислява, че ефективната тарифна ставка за внос на САЩ (ETR) вече се е увеличила до 8,5% от 2,3% през 2024 г. Експертите прогнозираят, че цифрата за вноса от Европа, Канада, Мексико и други страни ще се увеличи до 15% тази година, докато за Китай ще бъде 35%. В резултат на това общият ETR ще се повиши до 18% тази година, преди да падне до 16% през следващата година. Това ще бъде рекорд за последните 90 години.

„Повишаването на митата ще доведе до по-високи потребителски цени в САЩ, по-ниски заплати в реално изражение и по-високи бизнес разходи, докато повишената несигурност ще се отрази негативно на бизнес настроеността“, смятат анализаторите на агенцията.

Според техния модел, повишаването на митата ще забави растежа в САЩ, Китай и Европа с около 1 процентен пункт до 2026 г. и ще ускори инфлацията в САЩ с 1 процентен пункт.

Поради това Fitch прогнозира, че Фед ще отложи следващото си понижение на лихвените проценти до четвъртото тримесечие на 2025 г. Федералният резерв може да намали лихвите три пъти през 2026 г., тъй като икономическият растеж отслабва.

### [Bloomberg TV Bulgaria](#)

#### **✓ Русия опитва да привлече купувачи на LNG след евентуално сваляне на санкциите**

От тесен щанд в претъпкан конферентен център в покрайнините на Ню Делхи ръководителите на една от най-големите руски енергийни компании предложиха на индийските купувачи своята оферта - вземете нашия арктически газ сега, докато е все още евтин.

Проектът Arctic LNG 2, който е водещ в далечния север, е замислен като символ на непреходната сила на Русия в областта на природния газ, дори и при минимални доставки по тръбопроводи за Европа. Заради санкциите на САЩ обаче съоръжението на стойност над 21 млрд. долара, ръководено от ПАО „Новатек“, спря производството миналата година. То започна да изгражда резервна флотилия от танкери за втечен природен газ, за да поддържа движението на свръхохладеното гориво, но тези плавателни съдове все още не се използват.

Представители на Novatek заявиха пред индийските вносители на най-голямата петролна среща в страната миналия месец, че това ще се промени.

Президентът Доналд Тръмп ще преговаря с руския си колега Владимир Путин за прекратяване на войната в Украйна - и в крайна сметка ще се откаже от санкциите, заявиха представители на газовите служби, според присъствали на срещата. Запознатите са помолили за анонимност.

Реалността не е толкова ясна. Няма гаранция, че Тръмп ще облекчи ограниченията върху Русия. САЩ публично сигнализираха, че няма да бъдат облекчени санкциите преди сключването на официално споразумение за Украйна, а дори и тогава наказателните мерки обикновено са много по-лесни за налагане, отколкото за премахване.

Въпреки това се твърди, че президентските съветници проучват кои мерки биха могли да бъдат променени, ако има напредък в преговорите с Москва - и „Новатек“ е поредната руска фирма, която се възползва от маркетинговата възможност.

Служители на Novatek и Arctic LNG 2 не отговориха на имейлите с молба за коментар. Белият дом също не отговори на молбата за коментар.

Индия, която има тесни отношения с Русия, побърза да закупи суров петрол на по-ниски цени в рамките на механизма за ограничаване на цените на Групата на седемте. Московските производители станаха най-големите доставчици на петрол за страната, като преди войната те бяха почти нулеви. Министърът на петрола на Индия заяви, че единственият критерий е цената.

Санкциите срещу танкерите забавиха този поток, а на конференцията миналия месец купувачите, примамени да закупят блокирания арктически газ, бяха предпазливи, дори след като им бяха предложени отстъпки, казаха хората. Според тях нито един от индийските вносители не се е регистрирал, въпреки че някои от тях са посочили, че биха проявили интерес, ако условията се променят.

„В Азия не се усеща дългосрочно отдръпване от руския газ“, казва Лахлан Кланси, партньор в Herbert Smith Freehills, който съветва финансирането на петролни, газови и енергийни операции. „Това е по-скоро опира до санкциите.“

### Рисков залог с газ

Предложението на Novatek е рисков залог за купувачите.

На петролния пазар има признаци, че превозвачите и посредниците намират заобиколни пътища, за да помогнат да се пресекат още по-скорошните американски усилия за включване в черния списък на корабите от „тъмния флот“ - флотилия от стари, често незастраховани кораби, които превозват продукти, подлежащи на санкции, по целия свят.

Но макар че втечненият природен газ е от жизненоважно значение за руския износ на газ, той също така е много по-малко адаптивен от суровия петрол, с ограничен брой специализирани танкери, чието движение е трудно да се прикрие от очите на регулаторните органи - и е уязвим от санкции.

Руският флот от кораби за втечен природен газ, на които са наложени санкции, е около десет кораба в сравнение със стотици кораби за петрол и свързани с него продукти, и е в застой от месеци, тъй като купувачите се въздържат. Пет кораба от флота за втечен природен газ в сянка са закотвени в Северна Русия близо до Баренцово море, три са в Далечния изток на Русия, а два са на север от Египет в Средиземно море, според данни за проследяване на кораби, събрани от Bloomberg. Нито един от плавателните съдове не е акостирал в чуждестранно пристанище, за да достави горивото. Повечето от пратките са били разтоварени в руски складове.

„Пазарът от известно време вече предполага, че това ще стане като част от споразумението за Украйна, но все още не съм регистрирал нищо, което да означава, че санкциите за Русия ще бъдат отменени за втечен природен газ“, казва Кйел Ейкланд, управляващ директор на Eikland Energy AS и ветеран в областта на нефта и газа, който следи отблизо руския тъмен флот.

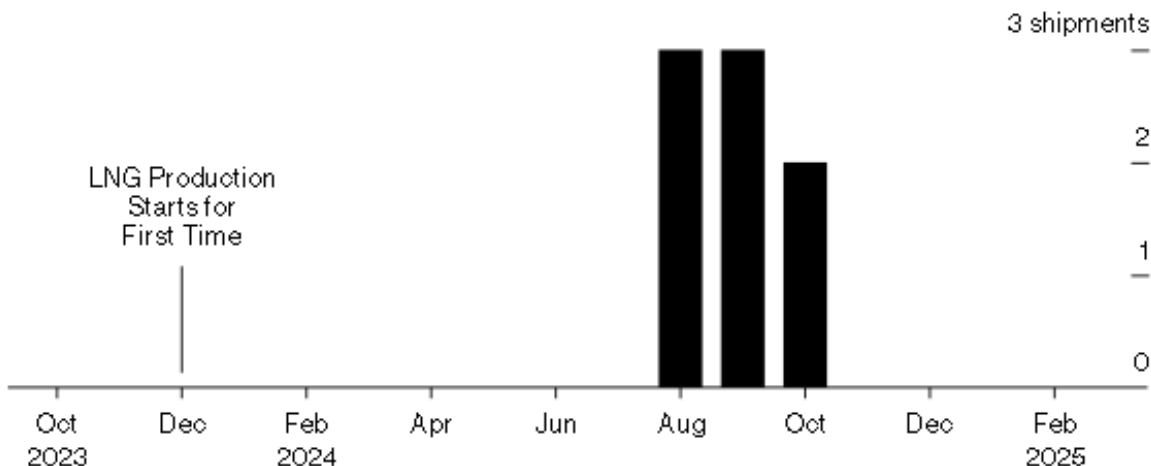
„Не вярвам, че някой потенциален купувач ще рискува, а ще изчака официалната отмяна на санкциите“.

Следващата възможност за износ на гориво от завода Arctic LNG 2 ще се появи, когато ледовете около съоръжението се стопят през летните месеци - най-рано в края на май, смята Ейкланд.

## Sanctioned Russian Plant Struggled to Export Fuel

Arctic LNG 2 facility forced to halt shipments amid restrictions, ice

■ Exports from Arctic LNG 2



Source: Ship-tracking data compiled by Bloomberg

Съоръжението за втечен природен газ Arctic LNG 2 е принудено да спре доставките на фона на ограничения и лед



За Novatek и други компании самият Тръмп остава най-несигурният фактор. Той направи увертюри към Русия - и ще разговаря с Путин във вторник - но също така заплаши с нови санкции. Междувременно руският втечен природен газ, който залива пазара, би осигурил пряка конкуренция на износа на газ от САЩ - ключов коз в търговската война на Тръмп - и би намалил цените.

„Има голям ентузиазъм за по-нататъшно увеличаване на американския износ“, каза Джефри Пайът, бивш помощник държавен секретар на САЩ по енергийните ресурси, който помогна за изготвянето на санкциите за Arctic LNG 2 при администрацията на Байдън. „Novatek е пряка конкуренция.“

Петролната и газовата индустрия на Русия все пак е засилила лобирането си. Според запознати Денис Соловьев, високопоставен служител на Novatek, е пътувал до Вашингтон през декември, за да се срещне с политици, като е предлагал задълбочаване на отношенията с Русия като начин да се противодейства на нарастващия Китай.

Соловьев е направил подобно пътуване до Брюксел през януари, твърдят запознати. Той не е промотирал конкретно Arctic LNG 2, казаха те, като добавиха, че пътуванията са имали за цел да подобрят познанията му за пазара.

Инициативата на Китай за инвестиции в инфраструктурата „Пояс и път“ „заплашва енергийната сигурност на САЩ, глобалните вериги за доставки и достъпа до критични суровини“, се казва в бележка до американските политици, видяна от Bloomberg и изпратена от лобист, представляващ Съюза на производителите на нефт и газ на Русия. „Пренастройването на отношенията между САЩ и Русия може да намали тези рискове.“

### Капитал

**✓ Бизнес глобус: Stellantis инвестира 38 млн. евро в Италия; Airbus и др. призовават за европейски инфраструктурен фонд**  
Stellantis инвестира 38 млн. евро в Италия, за да произвежда части за електрически двигатели

Автомобилният производител Stellantis обяви, че инвестира 38 млн. евро в завода си във Верона, Северна Италия, за да произвежда части за електрически двигатели за предстоящите си малки модели. Заводът ще произвежда стоманени компоненти за електрическите задвижващи модули, които Stellantis сега прави в други европейски предприятия, се казва в изявление. Дейността се очаква да започне в края на 2027 г. Компанията си е поставила за цел да произвежда повече от 400 хил. части годишно при пълен капацитет, но добавя, че ще обмисли увеличаване на годишното производство с още 200 хил. въз основа на резултатите на автомобилния пазар в Европа.

Търговското министерство на САЩ забрани DeepSeek на правителствени устройства

През последните седмици американското търговско министерство е информирало служителите си, че забранява употребата на китайския AI модел DeepSeek на правителствените им устройства, съобщава Reuters, позовавайки се на писмо, видяно от агенцията, и двама запознати източници. "За да помогнем за запазването на информационните системи на Министерството на търговията, достъпът до новия базиран в Китай AI DeepSeek е широко забранен на всяко предоставено от правителството оборудване", се казва имейл до служителите. "Не изтегляйте, не разглеждайте и не осъществявайте достъп до приложения, десктоп приложения или уебсайтове, свързани с DeepSeek." Много щати, включително Вирджиния, Тексас и Ню Йорк, вече са забранили модела в правителствените устройства, а коалиция от 21 главни прокурори призова Конгреса да приеме законодателство.

Airbus, Dassault и др. призовават за създаване на европейски суверенен инвестиционен фонд

Airbus, Dassault Systemes и повече от 90 по-малки европейски технологични фирми и лобистки групи призоваха председателя на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен и технологичния комисар Хена Виркунен да създадат суверенен инфраструктурен фонд, който да увеличи публичните инвестиции в модерни технологии. Те заявяват, че последните събития в САЩ и ЕС, както и мерките на Вашингтон, подчертават спешната необходимост Европа да предприеме стъпки за запазване на стратегическата си автономност в ключови сектори. "Европа трябва да си възвърне инициативата и да стане по-технологично независима на всички нива на своята критична цифрова инфраструктура", се казва в писмото от 14 март, видяно от Reuters. Става въпрос за приложения, платформи и AI рамки и модели до чипове, компютри и др. В писмото се казва, че суверенният инфраструктурен фонд е от ключово значение за финансирането на такава амбициозна цел, особено в капиталоемките части на веригата за създаване на стойност, като квантовите технологии и чиповете, и се предлага възприемането на политика на "купуване на европейски продукти" в търговете за обществени поръчки, за да се стимулира търсенето и да се насърчат инвестициите.

Заложилите на спад на акциите на Tesla са спечелили 16.2 млрд. долара

Заложилите на спад на акциите на Tesla хедж фондове са спечелили 16.2 млрд. долара заради спада на книгата на компанията на Илън Мъск през последните три месеца. Това показват данни на S3 Partners, пише Financial Times. Броят на късите продажби на Tesla се е увеличил с 16.3% през последния месец, достигайки 71.5 млн., или 2.6% от общия брой емитирани акции на компанията, показват данните на S3. Това се случва на фона на по-широката разпродажба на фондовия пазар в САЩ, подхранвана от опасенията за потенциалните икономически щети, причинени от агресивните мита на Доналд Тръмп. Пазарната стойност на Tesla е спаднала с повече от 700 млрд. долара от декември насам, заличавайки повече от 100 млрд. долара от богатството на Мъск.

Доставките на чуждестранни смартфони в Китай са намалели с 21% на годишна база през януари

Доставките на чуждестранни смартфони в Китай са намалели с 21% през януари на годишна база, показват изчисления на Reuters, базирани на данни, публикувани в понеделник от свързаната с правителството China Academy of Information and Communications Technology (CAICT). Изчисленията показват, че през месеца доставките на телефони с чуждестранна марка в Китай са намалели до около 4.4 млн. броя от около 5.5 млн. година по-рано. Общите продажби на телефони в Китай са намалели с 14.3% до 27.24 млн. през януари, сочат още данните на CAICT.

[Cross.bg](https://www.cross.bg)

#### ✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

*БНТ, Денят започва"*

- Тема: Масово недоволство в Северна Македония заради трагедията в Кочани - ще бъдат ли наказани виновните?
- Тема: Ще излязат ли сметките за приходите и разходите в хазната?; Гости - Васил Велев и Атанас Кацарчев с позицията на бизнеса и синдикатите
- Тема: Протестът на държавните психиатрии - изпълними ли са исканията за увеличение на заплатите и подобряване на условията на труд?
- Тема: След разговора между Тръмп и Путин - идва ли краят на войната в Украйна?

*БТВ, "Тази сутрин"*

- Тема: Ще станат ли по-евтини цените в магазините, ако държавата регулира цените
- Тема: Кочани
- Тема: Разговорите Тръмп-Путин

---

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.